

ВІДЗИВ

офіційного опонента на дисертацію Гаврилук Галини Михайлівни «Підготовка вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Широке впровадження інформаційних технологій у всі галузі людської діяльності актуалізує створення нових підходів і нових видів діяльності в освіті. Разом з традиційними методами пізнання пошук технологій отримання знань через аналіз, синтез, узагальнення масивів інформації став предметом багатьох наукових досліджень.

В умовах стрімкого розвитку суспільства вчені виділяють проектну діяльність як одну з найефективніших для здобуття особистого практичного досвіду, оскільки вона дозволяє акумулювати у собі значний об'єм знань, спрямованих на створення потрібного продукту або об'єкту діяльності. Якщо традиційний підхід є доцільним в процесі постановки освітнього завдання, для діагностики результатів, то проектування розглядається вченими як вид творчої діяльності суб'єктів навчання, спосіб переходу від незнання до усвідомлення цілісності проблеми і знаходження шляхів її вирішення. Але, незважаючи на беззаперечну актуальність впровадження проектно-технологічного підходу у навчально-виховний процес сучасних закладів освіти, практичне вирішення цього завдання зумовлено низкою проблем, зокрема недосконалістю навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців із високим рівнем техніко-технологічних знань, відсутністю практико-орієнтованих моделей такої підготовки в закладах вищої та післядипломної освіти, недостатньою кількістю розробок інноваційного змістово-методичного забезпечення проектно-технологічної діяльності учнів.

З огляду на вищезазначене є актуальним науковий пошук Гаврилюк Галини Михайлівни, яка через призму власного 20-річного досвіду вчителя технологій і методиста Академії неперервної освіти, як автор підручників і посібників, переконливо доводить у своїй дисертації, що підготовка вчителів до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів буде ефективною, якщо в умовах післядипломної освіти реалізувати організаційно-педагогічні умови, такі як: створення професійно-мотиваційного середовища; упровадження в процес підготовки вчителів навчально-методичного комплекту; забезпечення інтегративного підходу до фахової підготовки вчителів в умовах післядипломної освіти.

Так, у першому розділі «Теоретичні основи підготовки вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу у трудовому навчанні учнів» дисертанткою проведено ретроспективний аналіз витоків проектного навчання, становлення методу проектів, узагальнено досвід упровадження зазначеного методу у вітчизняних закладах освіти і зарубіжжя.

У роботі визначено поняття готовності вчителів до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів, як інтегрованого утворення фахівця, що базується на відповідних мотивах, знаннях, уміннях, навичках та досвіді й надає йому можливість цілеспрямовано активно діяти при впровадженні у навчально-виховному процесі зазначеного підходу. Для вимірювання рівнів готовності вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів Гаврилюк Г.М. було визначено такі критерії й показники: 1) мотиваційний (мотивація професійної діяльності; мотивація успіху в професійній діяльності; мотивація досягнення поставленої мети); 2) когнітивний (знання теоретико-методичних основ проектування в технологічній освіті школярів; оволодіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями; обізнаність щодо сучасних вимог організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання); 3) діяльнісний (уміння мислити нестандартно,

знаходити оригінальні рішення; уміння розробляти творчі проекти; уміння організувати проектно-технологічну діяльність учнів). На основі розроблених критеріїв та показників виділено рівні готовності вчителів до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів: високий, середній та низький.

Це стало теоретичним підґрунтям для організації констатувального етапу експерименту, мета якого: визначення стану готовності вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів. Отримані результати дозволили здобувачці змодельовати процес відповідної підготовки вчителів у післядипломній освіті, який поєднує цільовий, змістовий, технологічний і діагностико-результативний блоки.

Реалізації розробленої моделі присвячено другий розділ дисертації «Методичні основи підготовки вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів». Заслуговують на увагу виділені здобувачкою організаційно-педагогічні умови підготовки вчителів у післядипломній освіті, а саме: створення професійно-мотиваційного середовища, забезпечення інтегративного підходу до фахової підготовки вчителів у післядипломній освіті, впровадження у процес підготовки вчителів навчально-методичного комплексу, до складу якого включено: програму спецкурсу «Використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання»; збірник «Путівник проектанта»; збірники конспектів уроків з технічних й обслуговуючих видів праці; дидактичний комплект «Навчасьмося проектувати»; підручники, методичні посібники.

Інші дві умови реалізовувалися завдяки підвищенню кваліфікації вчителів у курсовий та міжкурсний періоди, через залучення до різноманітних навчально-методичних заходів, що організовувалися за планом роботи регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (проведення обласних та міжрайонних семінарів із участю методистів

районних (міських) методичних кабінетів відповідно актуальної тематики реалізації проектно-технологічного підходу на уроках трудового навчання, залучення педагогічних працівників до участі в роботі обласних творчих груп, узагальнення кращого досвіду учителів-новаторів та сприяння його подальшому упровадженню в трудову підготовку учнів, різні види консультування, активну самоосвітню діяльність. Ефективною формою роботи з педагогами, за висновками Гаврилюк Г.М., стала їх участь у програмі «Intel®. Навчання для майбутнього».

У процесі експериментальної перевірки обґрунтованих організаційно-педагогічних умов підготовки вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів дисертанткою доведено їх ефективність. На формувальному етапі експерименту зафіксовано позитивну динаміку зростання рівня готовності вчителів, які взяли участь у педагогічному експерименті, до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів за всіма показниками визначених критеріїв, що перевірено за допомогою методів математичної статистики.

Заслужують на увагу апробація результатів дослідження Гаврилюк Г.М. і навчально-методичні розробки щодо впровадження проектно-технологічного підходу у трудовому навчанні для учнів загальноосвітніх шкіл.

Досліджувана проблема актуалізує цілий спектр напрямів науково-методичного пошуку. Так, більш детального розгляду потребують розробка критеріїв оцінювання результатів проектної діяльності як засобів наочності для учнів загальноосвітніх закладів; питання створення та обґрунтування тематики проектів для педагогів різного фаху; пошук шляхів впровадження проектно-технологічного підходу до підготовки педагогів у післядипломній освіті тощо.

Одночасно вважаємо за необхідне висловити певні зауваження та проаналізувати дискусійні моменти щодо вирішення Галиною Михайлівною Гаврилюк досліджуваної проблеми:

1. Варто було б ширше проаналізувати дотичні до теми дослідження наукові публікації, методичні розробки і дисертаційні роботи.

2. Бажано збалансувати структурні частини роботи. Зокрема, вважаємо, що параграфи 1.1 та 1.2 можна було скоротити, а параграф 2.2 – розширити. Це дозволило б детальніше обґрунтувати організаційно-педагогічні умови підготовки вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів.

3. Робота виграла б, якби конкретизувати можливості творчого застосування досвіду реалізації проектного навчання в економічно розвинутих країнах світу в сучасній технологічній освіті України.

4. Було б доцільно ширше схарактеризувати результати формувального етапу педагогічного експерименту.

5. В моделі підготовки вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів (рис.2.1) представлено послідовність блоків, але не показана функціональність, незрозумілий зв'язок між елементами.

6. У роботі неправомірно мало уваги відведено характеристиці навчально-методичного комплексу для підготовки вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів. Разом із тим саме в розробці цього комплексу полягає практичне значення одержаних результатів.

Водночас вказані зауваження не знижують наукової та практичної цінності роботи Гаврилюк Галини Михайлівни «Підготовка вчителів у післядипломній освіті до реалізації проектно-технологічного підходу в трудовому навчанні учнів». Вона є самостійним, завершеним дослідженням і, на наш погляд, відповідає вимогам до дисертаційних робіт, а її автор

заслугове присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент

кандидат педагогічних наук, доцент,

завідувач кафедри природничо-математичних

дисциплін та логопедії

Херсонського державного університету

Саган О.В.

Підпис Саган О.В.
підтверджую начальник ВК
Воробієва В.С.

